

عنوان مقاله:

استعاره ادبی و استعاره مفهومی

محل انتشار:

پژوهشنامه نقد ادبی و بلاغت، دوره 9، شماره 3 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

محمد حسن حسن زاده نیری - دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و زبان های خارجی، تهران، ایران

علی اصغر حمیدفر - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

>
<p>
زمانی که جرج لیکاف و مارک جانسون در کتاب استعاره هایی که با آنها زندگی می کنیم (۱۹۸۰م.) بحث استعاره مفهومی را مطرح کرده اند، نزدیک به چهار دهه می گذرد که در این سال های نسبتاً طولانی، نظریه آنان طرفداران بسیاری یافته و در بررسی های زبانی و پژوهش های ادبی فارسی نیز نگاه به اندیشه این دو زبان شناس آمریکایی، جایگاه ویژه ای پیدا کرده است. در این مقاله، ابتدا اشاره ای به این نکته می شود که این دو صاحب نظر، در واقع مبدع و بنیان گذار استعاره مفهومی نبوده اند و همان طور که ریچاردز گفته است، سابقه این گونه از استعاره به زمانی بسیار دورتر بازمی گردد؛ سپس، به مدد دیدگاه های صاحب نظران اسلامی و غربی بلاغت و تعاریفی که از استعاره ادبی و استعاره مفهومی به دست داده اند، به تفاوت های این دو نوع از استعاره پرداخته می شود تا بر این نکته تاکید شود که هر یک از این دو تعریف از استعاره باید در جای خود پذیرفته شوند و نمی توان با پذیرش یکی، دیگری را نادیده گرفت. یکی دانستن این دو مقوله، ارزش ذاتی و استقلال هر دو را مختل می کند و حتی ممکن است ذهن را به انتخاب یکی و نادیده گرفتن دیگری واردار کند؛ همچنان که این اتفاق کمابیش رخ داده است، یا دست کم کسانی به دنبال رقم زدن چنین اتفاقی بوده اند. از یک سو، اصرار جرج لیکاف در مقاله «نظریه معاصر استعاره» (۱۹۹۳م.) برای نادرست دانستن تعریف های سنتی استعاره و از سوی دیگر، اقبال شیفته واری که طی سالیان اخیر به استعاره مفهومی شده است، از علل شکل گیری این مقاله بوده اند. با این حال، در این نوشته، با دیده انکار به هیچ یک از دو مقوله نگاه نکرده ایم و برای تثبیت جایگاه هر دو مفهوم تلاش شده است. بنابراین، دستاوردهای استعاره مفهومی، هم در زبان و هم در ادبیات تبیین شده و این نتیجه حاصل شده است که این گونه نوظهور، بدون آنکه عرصه را بر استعاره ادبی تنگ کند، می تواند در پژوهش های زبانی و ادبی، ابزار بسیار مناسبی باشد.

کلمات کلیدی:

استعاره ادبی، استعاره مفهومی، لیکاف، جانسون، ریچاردز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1211713>

